DAGENS NYHETER.

En utskrift från Dagens Nyheter, 2023-08-31 06:17

Artikelns ursprungsadress: https://www.dn.se/ledare/hanne-kjoller-vi-har-varit-blaogda-visst-men-lat-oss-inte-i-stallet-bli-enogda/

LEDARE

Hanne Kjöller: Vi har varit blåögda, visst – men låt oss inte i stället bli enögda

Uppdaterad 05:36 Publicerad 05:09

Foto: Magnus Hallgren

När barn mördas för att de vägrar mörda går det inte längre att enbart tala om samhällets behov av skydd. De unga potentiella mördarna har också ett behov av skydd från gängen.

KOLUMNEN. Hanne Kjöller är sjuksköterska, journalist och fristående kolumnist i Dagens Nyheter.

Hanne Kjöller
Text

Man måste ändå beundra hur enskilda poliser uthärdar meningslösheten i vardagen. Tungroddheten kan inte enbart förklaras av undermåligt ledarskap, ineffektivitet och att

polisen är en icke-lärande, tyst organisation. Naiva lagstiftare och brist på helhetstänkande från flera aktörer har också bäddat för sisyfosarbetet.

Peppe Larsson gav häromdagen en ögonblicksbild på forumet X**,** tidigare Twitter, från sitt jobb som ingripandepolis. Här är tråden i något nedkortad form:

1. Patrull åker till en affär där två personer under 15 år tillgripit varor. När patrullen kommer dit vill de gripna först inte uppge sina personnummer.

2. Inte konstigt, då det senare visade sig att båda var efterlysta efter att ha rymt från ett HVB-hem. När personer är efterlysta finns alltid någon vi ska kontakta. I detta fall en polisiär kontakt i annan region.

3. Kontakt tas för att ordna återföring. Kriminalvårdens nationella transportenhet, NTE, hade inga möjligheter att köra förrän två dagar senare.

4. Patrullen erbjuder sig att köra de dryga 25 milen enkel väg.

5. Får backning på detta då unga personer helst inte ska åka i målad polisbil med uniformerad personal. De två snattarna körs i stället till socialtjänsten i angränsande kommun, som i sin tur tar på sig att köra pojkarna samma sträcka.

6. Väl framme säger socialtjänsten: ”ja, vi får hoppas att de inte sticker efter att ni har lämnat. Vi får ju inte hålla kvar dem.” Socialtjänsten har inte egna bilar så den måste först hyra en.

7. Vi lämnar socialtjänstkontoret efter att ha lagt två timmar på aktuellt ärende.

8. Vi åker in för att avrapportera. Några minuter senare ringer den polisiära kontakten: ”Jag vill bara återkoppla ert ärende. De efterlysta lämnade socialtjänsten 30 sekunder efter ni lämnat. De är således återigen efterlysta.”

Peppe Larsson berättar för mig att han fått många reaktioner från såväl poliser som socialsekreterare som känner igen sig. Men poängterar att det även finns vissa som inte gör det. Kanske fungerar kedjan bättre på sina håll i landet.

Tungroddheten kan inte enbart förklaras av undermåligt ledarskap, ineffektivitet och att polisen är en icke-lärande, tyst organisation. Naiva lagstiftare och brist på helhetstänkande från flera aktörer har också bäddat för sisyfosarbetet.

Priset för en plats på ett HVB-hem varierar stort efter omsorgsbehov. Vanligen mellan 2 000 och 10 000 kronor per

dygn.

Oavsett hur mycket hemkommunen betalar för dessa två gossar så borde det vara väldigt mycket mer än kostnaden för en transport. Dessutom: vad är poängen med att gripa unga rymlingar om man inte kan återbörda dem?

Ett par dagar efter Peppe Larssons inlägg visade Aktuellt ett inslag som rörde just två 14-åriga pojkar som rymt från sina HVB-placeringar.

Nu har båda hittats döda. Polisen arbetar bland annat utifrån teorin att pojkarna mördats för att de vägrade utföra tjänster åt ett kriminellt nätverk. En 15-åring har häktats, misstänkt för medhjälp till mord.

I inslaget visades en sms-konversation från ett annat mål. En 15-åring som försöker hoppa av ett morduppdrag skriver till uppdragsgivaren. Svaret från uppdragsgivaren är att han inte kan hoppa av med mindre än att han betalar 100 000 kronor. Annars väntar ”tabben i din gött” (pistol i röven).

Justitierådet Agneta Bäcklund presenterade i mitten av augusti sin utredning om att återinföra ungdomsfängelse för unga grovt kriminella. Hon förordade en ordning med att flytta ansvaret från Statens institutionsstyrelse (Sis-hem) till Kriminalvården och just denna typ av specialfängelser för 15-17-åringar.

I den politiska debatten har tyngdpunkten legat på samhällets behov av skydd. Att skyddet för det allmänna helt enkelt väger tyngre än den unges rätt att, så att säga, behandlas som ett barn.

Vi måste börja se på barnen, i alla fall vissa av dem, som både kriminella och offer för gängens våld.

Men den senare tidens samhällsutveckling, med barn som i vissa fall inte bara lockas utan även tvingas döda andra barn, visar att det även kan vara de enskilda barnen som kan behöva skydd från gängen.

På HVB-hemmen finns både barn som begått brott och som inte gjort det. Fokus är vård och omsorg av den enskilda, därför kan barnen använda telefoner och datorer fritt, oavsett deras individuella behov av skydd. Gängen har således en rak kommunikationslina in till de sköra barnen.

Barn under 15 år omfattas inte av de politiska planerna på att införa ungdomsfängelser. De två 14-åringar som nu är döda, kanske för att de vägrade döda, hade alltså inte skyddats även om planerna på ungdomsfängelser redan varit verklighet.

Därför behöver vi också fundera över hur samhället hanterar de yngre barnen i eller intill gängen.

Det brukar sägas att vi i Sverige har varit blåögda. Sant. Men risken är nu att vi i stället blir enögda när vi pratar om samhällets rätt till skydd i motsats till ungdomarnas rätt till en ny chans. Allt är inte antingen eller. Vi måste börja se på barnen, i alla fall vissa av dem, som både kriminella och offer för gängens våld. Och att det faktiskt kan ligga i en 14-årings eget intresse att bli fråntagen sin mobiltelefon och satt i säkert förvar.

Läs fler texter av Hanne Kjöller

Text

Hanne Kjöller Följ